

Sygn. akt II Ca 571/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SO Jerzy Dydo

Protokolant: Bogusława Mierzwa

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy

z wniosku **A. S. i T. S.**

przy udziale **(...)w G.**

o uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K.

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 13 maja 2014 r., sygn. akt I Ns 970/13

p o s t a n a w i a:

I. oddalić apelację;

II. zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawców 60 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn.akt II Ca 571/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13.05.2014r Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny, w sprawie z wniosku A. S. i T. S. przy udziale(...) w G. o odrzucenie spadku po A. K. zatwierdzili uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia przez przedstawicielkę ustawową S. S. w imieniu małoletnich wnioskodawców oświadczeń o odrzuceniu spadku po A. K., zmarłej 25 czerwca 2009r w D., ostatnio stale zamieszkałej w W..

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny:

W dniu 3 stycznia 2008 roku W. K. zawarł ze (...) z siedzibą w G. umowę pożyczki refinansowej nr (...). Na podstawie powyższej umowy wyżej wymieniony otrzymał pożyczkę w kwocie 28 000 zł na okres od 3 stycznia 2008 roku do 3

stycznia 2014 roku. Powyższa pożyczka została udzielona z przeznaczeniem na spłatę zobowiązań pożyczkobiorcy w G. M. Bank i w (...) BANK S.A. Poręczycielem powyższej pożyczki była A. K., która w dniu zawarcia umowy pożyczki złożyła oświadczenie, że zobowiązuje się do zapłaty kwoty kredytu lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące (...) w związku z wykonaniem umowy na wypadek gdyby pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania.

Z uwagi na to, że W. K. nie spłacał pożyczki w dniu 7 września 2009 roku nastąpiło wypowiedzenie umowy wyżej wymienionemu. W dniu 25 czerwca 2009 roku poręczycielka pożyczki A. K. zmarła. Spowodowało to umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku (...) przeciwko niej. W związku z powyższym (...) pismem z dnia 18 marca 2011 roku wezwał do zapłaty jej spadkobierczynię S. K. (obecnie S.). Pozwem z dnia 5 sierpnia 2011 roku (...) wystąpiła przeciwko wyżej wymienionej (jako spadkobierczyni poręczycielki) do Sądu o zapłatę kwoty 33.713,30 zł. Następnie złożyła ona w tut. Sądzie wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po A. K.. Postępowanie jest aktualnie zawieszono.

W dniu 22 lutego 2012 roku przedstawicielka ustawowa wnioskodawców złożyła w Sądzie wniosek o uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku. Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 18 lipca 2012 roku sygn. akt I Ns 137/12 Sąd zatwierdził uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia przez S. S. (wcześniej K.) oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K., zmarłej dnia 25 czerwca 2009 roku w D. ostatnio stale zamieszkałej w W..

W dniu 26 kwietnia 2013 roku S. S. wraz z mężem T. S. wystąpili do tut. Sądu z wnioskiem o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dzieci polegającej na odrzuceniu w ich imieniu spadku po A. K..

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 13 czerwca 2013 roku sygn. akt III Nsm 279/13 zezwolono wyżej wymienionym na złożenie w imieniu małoletnich dzieci A. S. i T. S. oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. K..

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że wniosek znajduje oparcie w art.1019 § 1 i 2 kc i jest zasadny. Sąd Rejonowy przytoczył treść i dokonał wykładni przepisów art.1019 § 1 i 2 kc, art. 84 § 1 i 2 kc, art.88 § 2 kc i uznał, że przedstawicielka ustawowa małoletnich wnioskodawców pozostawała w mylnym przekonaniu, że może złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletnich dzieci w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, po uzyskaniu zezwolenia sądu rodzinnego oraz polegającym na przekonaniu, że w czasie zawieszenia postępowania spadkowego termin do złożenia oświadczenia uległ przerwaniu co skutkowało zaniechaniem złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Sąd Rejonowy zakwalifikował błąd przedstawicielki ustawowej jako istotny błąd co do prawa. Odwołując się do orzeczenia SN z 29.11.2012r wydanego w sprawie II CSK 171/12 Lex nr 1438781 dopuścił błąd co do prawa, jako błąd prawnie doniosły przy ocenie dopuszczalności uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, w konsekwencji uznając, że przedstawicielka ustawowa skutecznie uchyliła się od niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu wnioskodawców. Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawczyni zachowała przy tym termin z art.88 § 2 kc, bo o braku możliwości złożenia oświadczenia dowiedziała się na rozprawie w dniu 30.09.2013r.

Od postanowienia Sądu pierwszej instancji apelację złożył uczestnik postępowania zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając:

I. obrazę przepisów prawa materialnego, a to:

1. art. 1019 §1i2i§3 k.c. przez jego niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, że w sprawie tej zachodzi podstawa do zatwierdzenia uchylenia się przez A. S. i T. S. od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej A. K. w ustawowym terminie,

2. art. 84 § 1 i § 2 k.c. przez jego niewłaściwą interpretację i na skutek tego błędne uznanie, że brak wiedzy przedstawiciela ustawowego wnioskodawców co do treści przepisów prawa należy do kategorii błędów dotyczących treści czynności prawnej.

Ponadto, na podstawie przepisu art 368 § 1 pkt 4 k.p.c, wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci protokołu rozprawy z dnia 18.07.2012r., sygn. akt I Ns 137/12 albowiem potrzeba powołania się na ten dowód powstała dopiero po zapoznaniu się z uzasadnieniem postanowienia Sądu I instancji i służy poparciu podstaw apelacji. Dopiero bowiem lektura uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego spowodowała konieczność powołania się na wskazany dowód.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty wniósł o:

1. zmianę pkt. 1. postanowienia i oddalenie wniosku A. S. i T. S.,
2. zasądzenie od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestniczki (...) sp. Z o.o. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I. i II instancję wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Nietrafne są zarzuty apelacji naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego tj.art.1019 § 1 i 2 kc i art.84 § 1 i 2 kc.

Przede wszystkim należy podkreślić, że 6 miesięczny termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez przedstawiciela ustawowego w imieniu małoletnich rozpoczął bieg dopiero z chwilą zatwierdzenia przez Sąd oświadczenia przedstawicielki ustawowej o uchyleniu się przez nią od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. W takim przypadku spadek dziedziczą zstępnii spadkodawcy, który spadek odrzucił (art.931 § 2 kc). Skarżący błędnie przyjmuje, że termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez przedstawicielkę ustawową w imieniu wnioskodawców rozpoczął bieg 18.07.2012r tj z chwilą wydania przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie postanowienia zatwierdzającego uchylenie się od skutków prawnych niezachowania przez przedstawicielkę ustawową wnioskodawców terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Postanowienie Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 18.07.2012r sygn. akt I Ns 137/12 zostało zaskarżone apelacją przez uczestnika tamtego postępowania (...)w G. – o czym skarżąca zdaje się zapomniała – i uprawomocniło się z chwilą oddalenia apelacji przez Sąd Okręgowy w Świdnicy tj z dniem 13.12.2012r. Dopiero od tej daty zaczął biec termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez przedstawicielkę ustawową wnioskodawców.

Jak wiadomo odrzucenie spadku w imieniu małoletniego jest czynnością przekraczająca zakres zwykłego zarządu i zgodnie z przepisem art.101 § 3 k.r.i.o wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego. Przewidziany w przepisie art.1015 § 2 kc 6 miesięczny termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku jest terminem zawitym. Jego upływ powoduje zatem utratę uprawnienia do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. Pojawia się zatem problem czy zarówno wniosek do sądu opiekuńczego o zezwolenie na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego jak i samo odrzucenie spadku powinno być złożone w terminie 6 miesięcy, czy też termin 6 miesięczny na odrzucenie spadku rozpoczyna bieg dopiero z chwilą wydania przez sąd opiekuńczy zezwolenia dla przedstawiciela ustawowego do odrzucenia spadku w imieniu małoletniego. W tej kwestii istnieje rozbieżne orzecznictwo Sądu Najwyższego. W orzeczeniu z dnia 25.05.2012r I CSK 414/11 SN stwierdził, że dla zachowania 6 miesięcznego terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku nie wystarcza, aby przedstawiciele ustawowi małoletniego przed jego upływem wystąpili do sądu opiekuńczego o zezwolenie na odrzucenie spadku.

Odmienny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20.11.2013r ICSK 329/13 Lex 1438781, w którym stwierdził, że po złożeniu wniosku do sądu opiekuńczego, termin do odrzucenia spadku ulega zawieszeniu na

czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym. Sąd Okręgowy w Świdnicy, w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę, podziela argumentację SN zawartą w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20.11.2013r i również uważa, że w przypadku wystąpienia przez przedstawicieli ustawowych małoletnich do sądu opiekuńczego o zgodę na odrzucenie w ich imieniu spadku, do przewidzianego w art.1015 § 2 kc zawitego terminu powinny mieć zastosowanie, w drodze analogi, przepisy o przedawnieniu, a w konsekwencji złożenie wniosku o zezwolenie na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego powoduje zawieszenie – na czas tego postępowania – biegu terminu określonego w art.1015§ 2 kc. Należy przy tym zauważyć, że w doktrynie i judykaturze dopuszczono w drodze analogi zastosowanie przepisów o przedawnieniu do biegu niektórych terminów zawitych.

Skoro na czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym o zezwolenie na odrzucenie spadku, bieg terminu z art.1015 § 2 kc uległ zawieszeniu, to oświadczenie przedstawicielki ustawowej o odrzuceniu spadku w imieniu wnioskodawców zostało złożone w terminie, ponieważ od postanowienia sądu opiekuńczego w D. z dnia 13.06.2013r do oświadczenia o odrzuceniu spadku złożonego w dniu 11.10.2013r nie minęło 6 miesięcy.

Orzeczenie Sądu Rejonowego mimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada zatem prawu. Nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy jest problem doniosłości prawnej błędu co do prawa jeżeli oświadczenie o odrzuceniu spadku zostało złożone w terminie przewidzianym w art.1015 § 2 kc.

Tylko dla porządku Sąd Okręgowy uważa, że na gruncie art.84 kc nie ma przeszkód do uznania za błąd prawnie doniosły, nie tylko błędu co do faktów, ale i błędu co do prawa – jeżeli oczywiście dotyczy on treści czynności prawnej i jest istotny.

Z powyższych względów na podstawie art.385 kpc w związku z art.13 § 2 kpc apelacja podlegała oddaleniu,

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 kpc.